

IMNELE PERLEI (I și II)¹

SFÂNTUL EFREM SIRUL

I.

Simbolul perlei²:

1.

Într-o zi,
Frații mei,
Am luat în mână o perlă
Și am descoperit în ea simbolurile
Fiului de Împărat,
Imaginile și tipurile Dumnezeirii³.

---

¹ Traducere după varianta lui Francois Graffin, *Les Hymnes sur la Perle, de Saint Ephrem*, dans la Revue L'Orient Syrien, vol. 12, fasc. 2/1967, pp. 132-140.

² Perla este prin ea însăși un simbol al bogăției, găsindu-se foarte rar în apele Mării Roșii, în Golful Persic sau în Oceanul Indian. Legenda ei este binecunoscută popoarelor semitice, ea născându-se din fulgerul care, căzând din cer, pătrunde apa mării și lovește scoica din abis. Symbolismul ei poate fi găsit în scrierile gnosticilor sau maniheilor care circulau la mijlocul secolului al IV-lea în regatul sirian Oshorme. În cazul Părinților sirieni, imaginea perlei a fost întrebuințată pentru a descrie frumusețea actului Întrupării. La Sfântul Efrem, perla este, înainte de toate, simbolul credinței. „Asemenea perlei, credința este un dar care se pogoară din înălțimea cerului, asemenea luminii, imposibil de realizat prin mijloace omenești, care nu se poate dobândi în urma unui proces rațional, îndrăzneț și periculos. Cu toate acestea, credința impune o permanentă dăruire, câteodată suferință, întotdeauna deschidere și simplitate. Este darul cel mai prețios care trebuie păstrat cu orice cost”. Dincolo de acest aspect, Sfântul Părinte recunoaște că „simbolurile perlei sunt infinite, precum marea”. Vezi: *Ibidem*, pp. 130-131, 134.

³ Legat de latura mistică a creației efremiene, putem observa cu ușurință evidența caracterului simbolic. Dacă pentru teologia greacă termenul de *μυστηριον* este definitiv pentru a exprima dimensiunea tainică a relației dintre om și Dumnezeu, în tradiția siriacă și, implicit, în abordarea Sfântului Efrem această sarcină

Ea s-a făcut asemenea unei fântâni,
Din care am sorbit simbolurile Fiului.

*Lumina ei nu poate fi înțeleasă,
asemenea dumnezeirii Fiului:*

2.

Am așezat-o, fraților,
În podul palmei mele,
Pentru a o privi mai de aproape.
Încercând să o privesc
Dintr-o parte,
Mi-am dat seama că din toate părțile
Ea era tot una.
Asemenea este și cercetarea Fiului,
El care nu poate fi cercetat,
Fiind într-o lumină⁴.

---

este redată prin termenii *rā'zā'* și *tūpos*. Îmbrăcând o paletă largă de înțelesuri, *rā'zā'* se găsește răspândit în foarte multe dintre alcătuirile iconografice ale Sfântului Părinte, constituind un fundament important ale hristologiei sale. El apare cu sensul de „simbol” (*H.Eccl.* 44, 7), „taină ascunsă” (*C.Nis.* 60, 21; 64, 11), „mister cultic” (*H.Nat.* 4, 100-101), „taină sau mister creștin” (*H.Azim.* 14, 11) etc. Mai mult, plecând de la ideea înțelegerii Mântuitorului Hristos ca „poartă” a Dumnezeirii spre lume, terminologia simbolico-mistică a părintelui sirian este completată de cuvântul *tūpos*, corespondent al grecescului *τυπος*. Luând în calcul evidența polisemiei sale, comparativ cu înțelesul mult mai restrâns al termenului *tūpos* („tip”), sirologul Tanios Mansour vorbește despre caracterul general al celui dintâi, articulând totodată individualitatea semantică a celui de al doilea. Între exemplele aduse în acest sens, Mansour amintește și de textul *Imnului* 44, 7: „Despre Biserica”, al Sfântului Efreem Sirul („Căci puterea dumnezeiască a Legii/ este un simbol (*rā'zā'*) al Domnului nostru/ Și degetul (puterea) lui Dumnezeu/ Este un tip (*tūpos*) al firii Sale/ O taină sălășluită în degetul său/ O minune a firii Sale”), de unde se pot desprinde foarte clar sensurile celor doi termeni și, bineînțeles, factura lor mistică. „Ar fi corect să spunem că *rā'zā'* însumează mai multe înțelesuri ca *tūpos*, din moment ce *rā'zā'* constiuie un fascicol de înțelesuri latente, sugerate prin simboluri și înțelesuri subtile, ce necesită o muncă de interpretare atentă.” Vezi: T.B. Mansour, *Le pensee symbolique de Saint Ephem le Syrien*, Kaslik, 1988, pp. 26-28, 35.

⁴ „Focul dumnezeiesc” și „Ochiul luminos” constituie două elemente care converg în hristologia Sfântului Efreem spre unul și același scop: descoperirea lui Hristos

Irmos:

*Binecuvântat fie cel ce printr-o perlă a dobândit Împărăția Cerurilor!*⁵

*Nepătată asemenea Trupului lui Hristos,
neseperată asemenea adevărului.*

3.

În această curăție (a perlei)
Eu am cunoscut pe Cel Preacurat,
Care nu suferă întinare.
Și în această limpezime
Am cunoscut marea taină
A Trupului Său,
Care este cu totul curat.
În nedespărțirea sa
Am cunoscut adevărul,
Cel ce este cu totul nedespărțit.

*După cum lumina este în perlă,
așa Hristos este în Fecioară,
în Biserică și în nor.*

4.

Este chiar Maria,
Cea pe care am văzut-o acolo
Și zămislirea ei fără de pată.
Biserica cea curată
Și Fiul în sânul ei,
Asemenea norului⁶
Care Îl poartă:

Cel euharistic. Analizând contextul în care au fost integrate aceste simboluri în tradiția siriană, profesorul englez Sebastian Brock identifică patru etape distincte: pogorârea focului dumnezeiesc asupra jertfei lui Abel, ca prefigurare a Epiclezei creștine, focul ca simbol al Duhului Sfânt, imaginea euharistică a focului, pogorârea focului dumnezeiesc în inima celui ce-L caută pe Dumnezeu prin „ochiul luminos al credinței”. Vezi: S. Brock, *Fire from heaven. Studies in siriac Theology and Liturgy*, Ashgate, Great Britan, 2006, p. 229.

⁵ Matei 13, 45.

⁶ Ieșire 13, 21.

Simbol al cerului,
Al Împărăției
De unde răsună glasul Lui.

Mai bogată în simboluri decât arca lui Noe.

5.

Eu am văzut în ea trofeelee,
Victoriile
Și cununile ei.
Am văzut în ea puterea ei
Și bogățiile sale,
Atât de bine ascunse
Și totodată atât de clare,
Cu mult mai mari
Decât arca
Unde am fost pierdut odinioară.

*Fiică a soarelui,
perla își este propria sa lumină.*

6.

Am văzut în ea taine
Care nu au fost niciodată umbrite,
Căci ea este fiica Luminii.
Am văzut în ea chipuri
Vestite fără de limbă
Și simboluri
Exprimate fără de buze:
Cântare a postului care,
Fără să scoată vreun sunet,
Face înțelese cântecele.

Nu cercetăm niciodată tainele Fiului!

7.

Glasul trâmbiței a sosit
Și va tuna în auzul tuturor toate cele neauzite:
Nimeni să nu se arate cu îndrăzneală,

Lăsați deoparte îndoiala,
 Luați în inimă doar ceea ce este limpede;
 O șoaptă în urechea mea,
 Ieșită parcă din nor
 O umple de explicații.

*Simbolurile sale rămân
 precum mana cea din ceruri.*

8.

Este asemenea manei
 Care, numai prin ea însăși,
 A mulțumit poporul,
 Înlocuind toate cele ce fuseseră rânduite,
 Și pe mine, prin bunătățile ei,
 Ea m-a împlinit.
 Această perlă,
 Care a luat locul cărților,
 Al lecturilor
 Și chiar al comentariilor.

*Simbolurile perlei sunt infinite,
 asemenea mării.*

9

Și cum am întrebat-o
 Dacă are în sine
 Și alte simboluri:
 Perla nu are gură
 Prin care aș putea pricepe ce spune.
 Mai mult, ea nu are urechi
 Pentru a-mi înțelege vorbele.
 O, tu ceea ce ești fără de înțelesuri,
 Căci alături de tine am dobândit
 Toate înțelesurile noi!

10.

Ea a răspuns către mine:
 Eu sunt fiica
 Mării celei mari.

Mai cuprinzătoare decât această mare
În care sunt așezată,
O comoară de tipuri
În sânurile mele se găsește.
Iscodește marea, dacă vrei!
Însă nu încerca
Să-L iscodești pe Stăpânul acesteia.

11.

Am văzut cum scufundătorii
Se grăbeau să mă găsească,
Atunci când, pe fundul mării,
Au găsit din nou pământul:
După câteva clipe nu au mai putut rezista
Să cerceteze adâncimile
Dumnezeirii!

12.

Marea Fiului,
Este într-un tot binefăcătoare
Și primejditoare în același timp.
Nu au băgat de seamă
Valurile mării?
Dacă o barcă ar lupta împotriva lor
S-ar putea rupe în două.
Însă dacă nu se încumetă,
Fiind ascultătoare,
Atunci este salvată.

*Moartea egiptenilor și a oștirilor lui Core
ar trebui să ne înspăimânte.*

13.

În mare au pierit cu toții,
Egiptenii,
Fără să-i vatăme pe dușmanii lor.⁷

---

⁷ Ieșire 14, 28.

Și, fără să fi fost cercetați,
 De pământ evreii
 Au fost de asemenea înghițiți⁸.
 Și voi, oare cum veți putea supraviețui?
 Știind că odinioară locuitorii Sodomei
 Au pierit în flăcările focului!⁹
 Cum veți putea oare învinge?

14.

În timpul acestor suferințe,
 Peștii din mare,
 Alături de noi se cutremurau.
 Aveți oare inima de piatră
 Voi care,
 Citind aceste versuri
 Le uitați?
 Vă vine greu să credeți
 În dreptatea lui Dumnezeu,
 Dacă atâta timp a fost liniște¹⁰.

*Să nu amestecați niciodată credința
 sau rugăciunea cu cercetările iscoditoare!*

15.

Cercetarea rivalizează întotdeauna
 Cu recunoștința,
 Însă pe cine va mai interesa.
 Lauda se înmulțește,
 Asemenea cercetării

⁸ Numeri 16, 31.

⁹ Facere 19, 24.

¹⁰ În foarte multe locuri din poemele sale, Efreem asociază simbolul liniștii cu dreptatea lui Dumnezeu, *kinutā*. În același timp, el folosește în mod paradoxal sintagma „cuvânt și liniște”, pentru a arăta că Dumnezeu-Cuvântul, Cel mai presus de fire și de cuvânt, a binevoit să se înveșmânteze în limbajul omenesc al cuvântului, devenind Logosul înomenit și „finalitate a fundamentului nostru ontologic”. Vezi: Kees Ben Bisen, *Simple and Bold. Ebreem's art and symbolic thought*, Georgias Press, USA, 2006, p. 168. Tanios bou Mansur, *Le pensee symbolique de Saint Ephrem le Syrien*, Kaslik, 1988, p. 97.

Născută din propria-i laudă.
De cine vei asculta atunci?
De cercetare sau de rugăciune?
Vin din aceeași gură.
Pe care din ele o vei cinsti mai mult?

*Iona s-a împotrivit lui Dumnezeu.
Pe Cine a încercat să sfideze?*

16.

În mare,
Trei zile de-a rândul
S-a cutremurat sârmanul Iona,
Învecinându-se
Cu fiarele cele din apă¹¹.
Cine poate scăpa atunci
De la Fața lui Dumnezeu?
Iona a încercat să scape,
Și voi, veți încerca oare,
Să-L iscodiți pe Dumnezeu?

II.

*Nașterea perlei se aseamănă
Nașterii Fiului lui Dumnezeu¹²!*

1

Cui te poți asemăna?
Căci liniștea ta este grăitoare.
Poate Celui ce te ascultă!
Din gura ta fără cuvinte
Vorbește-ne atunci!
Oricine va înțelege

---

¹¹ Iona 2, 1.

¹² În cel de al doilea imn, Sfântul Efreem alătură în mod evident simbolul perlei de Persoana Mântuitorului Hristos. În felul acesta, după Buna Vestire, pântecul Sfintei Fecioare se face „cămară împărătească” (*gnona*) pentru primirea „Mirelui ceresc” (*kallîâ*). Aceste două teme sunt fără îndoială printre cele mai importante în contextul hristologiei Sfântului Părinte.

Zgomotul liniștii tale,
Prin simbolul tău va vorbi
În liniște
Despre Mântuitorul nostru.

2.

Mama ta, oceanul,
Este soție fecioară,
Fără să se fi căsătorit vreodată.
Ea te va primi la sânul ei
Fără să fi știut că poate face aceasta;
Lângă el te-a zămislit,
Fără să fi știut nimic de aceasta.
Pentru femeile evreiești,
Simbolul tău, iubită perlă, este o muștrare,
Atunci când ele te poartă.

3.

Tu ești singura
Între toate pietrele,
A cărei origine
Se aseamănă
Cuvântului Celui Preaînalt,
Pe Care, după propria Sa voință,
Cel Preaînalt L-a născut.
Când gândim la celelalte pietre tăiate,
Simbolul lor ne îndreaptă gândirea
Către fapăturile cerești.

4.

Fiu văzut
Al sânuirilor nevăzute
Acesta este marea taină
A zămislirii Tale preacurate
Fără de sămânță
Și fără de nuntire.
Fiul tău Cel preacurat (Sfântă Fecioară),
Care, fără să aibă frați,
În a ta naștere
Este singurul născut.

*Fiul lui Dumnezeu este între oameni
precum perla între pietrele prețioase.*

5.

Domnul are frați
Și nu are frați,
Pentru că este Unic,
O, Ție, Cea ce ești Singur!
Simbol preaminunat!
Numai cea singură (perla)
Este tip al Tău.
Însă, pe coroana regelui,
Ea are frați
Și chiar surori¹³.

6.

Căci pietrele cele frumoase
Îți sunt ca frați,
Asemenea rubinelor,
Și perlele
Îi sunt tovarășe.
Aurul îți poate fi
Ca un părinte.
Căci Regele regilor
Poartă în coroana Sa
Pe prietenii Săi.

7.

Atunci când ești scoasă
Din adâncul mării,
Mormântul cel de viață

---

¹³ Vedem aici diferența între Logos, ca Fiu Unic al lui Dumnezeu, și creaturile sale, oamenii, ca fii adoptivi în virtutea harului dumnezeiesc. În același timp, perla, ca piatră rar întâlnită, solitară, se diferențiază de celelalte pietre prețioase. Așezată în coroana împărătească, ea strălucește mai mult decât celelalte pietre scumpe laolaltă, așa cum Hristos, coborându-Se între oameni, îi luminează și îi mântuiește. Această strofă vine în sprijinul justificării monahismului sirian de tip *yhidaya*.

Te-a dobândit¹⁴.
 Această adunare strălucitoare
 De frați
 Și de părinți.
 Asemenea spicului în tulpină
 Ești tu în coroană,
 În mijlocul unui mare număr de pietre scumpe.

8.

Da, este o datorie
 Pe care trebuie să o împlinim
 Cu dreptate:
 Din adâncuri
 Și până la această înălțime.
 Așa cum spicul poartă în sine bobul
 Pe câmpul de grâne,
 Asemenea este pentru tine
 capul regelui
 Care te poartă pe a sa frunte¹⁵.

*Părăsind adâncul mării
 și găsind dragostea pe pământ,
 perla este simbolul lui Hristos.*

9.

O, fiică a apelor,
 Care părăsești marea
 În care te-ai născut
 Și care urci pe pământ

---

¹⁴ În contextul baptismal, perla Îl simbolizează pe Însuși Mântuitorul Hristos. În El, cel botezat se scufundă (*mad*) ca într-o fântână „pentru a gusta din tainele dumnezeiești”. Pe de altă parte, perla îl poate simboliza pe Adam (umanitatea), pentru care Însuși Hristos Se scufundă în adâncul propriului botez, pentru a-l salva pe om din gura fiarei celei din apă și pentru a Se logodi apoi cu Biserica. Sebastian P. Brock, *Some important baptismal themes in The Syriac Tradition*, in „The Harp”, vol. 4, 1991, no. 1-3, p. 200.

¹⁵ Aici perla este asemănată de autor spicului de grâu, care, semănat fiind, se ascunde și putrezește în măruntaiele pământului. Asemenea lui, perla stă ascunsă în adâncul neștiut al mării. Răsărind, bobul de grâu se descoperă în frumusețea spicului, așa cum, la rândul său, perla strălucește în coroana împăraților, între pietrele cele mai scumpe.

Unde ești îndrăgită:
 Cu dragoste ești primită
 Și așezată între podoabe.
 Astfel Fiul:
 Fiind iubit de neamuri,
 Le împodobește coroana.

*Scufundătorii au răpit perla din gura chitului,
 apostolii au câștigat sufletele din gura diavolului.*

10.

Este în chip și adevăr
 Că chitul a fost zdrobit
 De cei muritori:
 Scufundătorii s-au dezbrăcat,
 Îmbrăcându-se prin ungere cu untdelemn,
 Simbol al Domnului Hristos.
 Ei te-au găsit, luându-te de acolo.
 În același chip apostolii
 Au câștigat sufletele din gura
 Cea amară a vrăjmașului diavol.

*Perla ce a fost străpunsă pentru a deveni podoabă
 nu strălucește mai puțin, asemenea lui Hristos Care,
 prin suferințele Sale, a coborât din înălțimea
 slavei dumnezeiești.*

11.

Din fire te asemeni
 Mielului fără de glas
 Și blândeții cu care a fost dăruit.
 Însă dacă cineva
 Te străpunge
 Și te așază la ureche,
 Ca odinioară pe Golgota,
 Luminezi și mai mult,
 Asemenea focului
 Asupra celor ce îl privesc¹⁶.

---

¹⁶ Zaharia 12, 10.

12.

În frumusețea ta este zugrăvită
 Frumusețea Fiului,
 Care, îmbrăcând suferința,
 A fost străpuns de cuie.
 Un ac te-a străpuns
 Și pe tine perlă,
 Așa cum au străpuns mâinile Sale.
 Dincolo de suferință, El împărățește.
 Așa cum, dincolo de suferința ta,
 Frumusețea ta s-a înmulțit.

13.

Dacă nu am fi fost mântuiți,
 Nu te-am fi iubit.
 Tu împărățești pentru că ai suferit.
 Simon Petru voia
 Să Te ferească de piatra
 Cea ascuțită,
 Pe Tine, Cel ce Te-ai schimbat la Față.
 Însă, pe măsura suferinței fiecăruia,
 Te-au coborât din înălțime,
 Slăvind frumusețea oamenilor¹⁷.

**Traducere și note de
 Diac. drd. Ioniță APOSTOLACHE**

---

¹⁷ Părinții sirieni au gândit că omul, recapitulat în Jertfa Mântuitorului Hristos, a devenit pentru totdeauna parte a marelui întreg eclesiologic, fundamentat pe „Piatra cea din capul unghiului”. Robert Murray conturează dimensiunea eclesiologică a raportului dintre Hristos și om în teologia siriană. „Termenul de *piatră* (*kepha*), spune acesta, este un caz cu totul aparte și, bineînțeles, cel mai interesant, în titlurile atribuite Mântuitorului și Sfinților Săi Apostoli. Cuvântul are un impact izbitor, mai cu seamă în teologia siriană, pentru că este mai exact cuvântul pe care Hristos l-a transformat într-un nume propriu (Petru) și pentru că în Peșitta cuvântul *kepha* este mult mai dominant decât orice alt termen folosit cu sensul de piatră sau stâncă în textul ebraic sau grecesc al Noului Testament. Este folosit, de asemenea, într-un mod foarte general în relație de sinonimie cu *eben* (piatră, mare sau mică, obișnuită sau prețioasă), *sur* sau *sela*, în ambele cazuri reprezentat prin *πετρα* (piatră, colț de stâncă), deși în Peșitta Noului Testament *πετρα* este redat prin *šo'a* ... Vom găsi toate aceste sensuri la majoritatea Părinților sirieni care, în căutarea simbolurilor hristologice, au folosit aceste trimiteri pe care le-au legat apoi de învățătura despre Biserică.” Vezi: Robert Murray, *Symbols of Church and Kingdom. A study in early syriac tradition*, Cambridge University Press, London-New York, 1975, p. 205.